

CZU 351.74:37.015

EDUCAȚIA CA PREMIZĂ IMPORTANTĂ ÎN MODIFICAREA ȘI FORMAREA COMPORTAMENTULUI ETIC AL UNEI POLIȚII EUROPENE

Ion ROTARU,
doctorand

Educația calitativă este în esență cea mai importantă pârghie statală în vederea asigurării bunăstării unei comunități cu un nivel înalt de cultură, cu o rată constantă a creșterii economice, cu un nivel minim de șomaj, cu un nivel minim de acte infracționale, devianțe sociale, cu o rată a infracționalității în continuă descreștere etc.

Educația fiind o investiție în generația de astăzi ar fi putea fi răspunsul, (profitul) evoluției pentru ziua de mâine. La fel, menționăm că educația este premisa de bază a unui comportament adecvat, etic, demn de admirat și de urmat, ceea ce ar trebui să fie specific organelor polițienești.

Personalul polițienesc educat presupune o formă superioară a interpretării viziunilor legale, bazate pe valorile superioare ale societății democratice, valori ce sunt promovate de marea familie europeană.

Cuvintele-cheie: educație, comportamentul etic, instruire polițienească, formarea profesională, pregătire profesională, polițist, organe statale, etc.

EDUCATION AS AN IMPORTANT PREMISE IN CHANGING AND SHAPING THE ETHICAL BEHAVIOR OF THE EUROPEAN POLICE

Ion ROTARU,
PhD student

Quality education is essentially the most important state leverage to ensure that a community with a high level of culture, with a constant rate of economic growth, a minimum level of unemployment, social deviations, with a continuous crime rate decreasing, etc.

Education is an investment in today's generation could be the answer, (advantage) of tomorrow's evolution. We also mention that education is the basic premise of proper, ethical, worthy and adventurous behavior, which should be specific to the police.

Police staff are educated to require a superior form of interpretation of legal visions, based on superior values to democratic society, values promoted by the great European family.

Keywords: education, ethical behavior, police training, professional formation, professional training, police, state organs, etc.

Introducere. Pentru cei ce desfășoară activități specifice în slujba cetățeanului (polițiști, militari etc.), sistemele de educație și formare din Europa le oferă oportunități extraordinare de învățare pe parcursul întregii vieți.

Dacă ne referim la datele statistice despre membrii societății civile, cel puțin unul din zece copii părăsesc școala fără calificări suficiente, mai puțin de patru din zece tineri

sunt absolvenți de învățământ superior, iar doi adulți din zece au un nivel scăzut de alfabetizare și competențe numerice slabe. Aceste cifre demonstrează că mai sunt încă multe de făcut pentru a avea siguranța că sistemele noastre educaționale îi ajută pe europeni să dobândească competențele necesare pentru a-și găsi locul pe piața muncii și în societate.

Schimbul de informații cu privire la

provocările comune, la reformele de succes și la bunele practici din statele membre este deosebit de valoros.

Pentru realizarea obiectivelor prevăzute de standardele europene este necesară o educație superioară oferită organelor polițienești și formarea deprinderilor care să-i asigure executarea misiunilor de serviciu în cele mai diversificate ipostaze.

Luând în calcul amploarea fenomenului infracțional, menționăm că nu este suficientă dexteritatea organelor polițienești în anumite situații, uneori este vitală colaborarea acestora cu forțe suplimentare. Astfel, pentru realizarea atribuțiilor profesionale, polițistul acționează în parteneriat cu populația, acordă asistență de specialitate și prestează servicii în concordanță cu atribuțiile legale [8, p.8]. La fel polițistul trebuie să devină o figură respectabilă, un element-cheie al comunității, ocupându-se de chestiuni cotidiene, oferind sfaturi și folosind autoritatea sa în rezolvarea problemelor, asigurând stabilitatea și ordinea de drept [14, p.5].

Fenomenul infracțional este în continuă ascendență, posesorii de arme (în mod legal sau mai puțin legal) sunt tot mai numeroși, cazurile în care sunt folosite arme în plină stradă sunt pe zi ce trece mai numeroase. Această stare de fapt trebuie să-i motiveze pe cei ce veghează la păstrarea legalității în cadrul societății, să-și formeze și să-și dezvolte deprinderi pe plan profesional (încadrarea din punct de vedere juridic a unei fapte), pe plan fizic (posibilitatea de a face față unor agresiuni fizice), precum și posibilitatea de a folosi eficient și legal armamentul din dotare [17].

Dezvoltarea potențialului uman este una din prioritățile de bază ale procesului de modernizare a sistemului educațional din Europa, care are ca obiectiv de bază transformarea economiei europene în una dintre cele mai puternice economii mondiale bazată pe cunoștințe și dezvoltarea potențialului uman.

Valorificarea potențialului uman este necesară în dezvoltarea economiei bazată pe cunoștințe, deoarece în prezent situația pe piața mondială arată că numai economiile ba-

zate pe cunoștințe și înalte tehnologii sunt competitive.

În acest context este clară dorința Republicii Moldova de integrare europeană, în special în domeniul învățământului, prin intermediul căruia va fi educată generația viitoare, care va contribui la dezvoltarea și modernizarea țării. Pentru atingerea acestui obiectiv Republica Moldova a întreprins mai multe măsuri de integrare europeană, cum ar fi strategii și programe de modernizare a învățământului la toate treptele sale, aderarea la Procesul de la Bologna și alți pași, care în ansamblu vor contribui la integrarea europeană a sistemului educațional din Moldova [1, p.2].

Materiale și metode aplicate. În procesul studiului dat au fost utilizate următoarele metode de cercetare științifică: analiza istorică, analiza sistemică, analiza logică, analiza comparativă, sinteza și clasificarea.

Materialele utilizate sunt: actele legislative și normative internaționale și naționale în vigoare, ce au tangențe cu domeniul supus cercetării, doctrina și alte materiale relevante.

Rezultate obținute și discuții. Asigurarea calității învățământului este un principiu de bază al Procesului de la Bologna și care este implementat în sistemul educațional în Republica Moldova la nivel național și la nivel instituțional. Educația accesibilă și calitativă este declarată ca una dintre cele mai importante priorități ale Guvernului, care trebuie să se aplece la baza dezvoltării capitalului uman, a creșterii competitivității economiei naționale. Pentru atingerea acestor scopuri au fost stabilite acțiuni la nivel național, incluse în Strategia de creștere economică și reducere a sărăciei, care prevăd asigurarea accesului la servicii educaționale de calitate și funcționarea durabilă a întregului sistem educațional [1, p.22].

Statele membre doresc să promoveze o mai bună calitate, eficiență și capacitate de reacție a sistemelor de învățământ superior. La nivel structural, una dintre posibilele abordări politice este reformarea peisajului învățământului superior prin încurajarea diversificării și specializării pe verticală sau pe orizontală între instituții și/sau consolidarea

bazată pe fuziuni și alianțe.

Pentru a crea un peisaj al învățământului superior care să asigure un echilibru între obiectivele calității, eficienței și capacității de reacție, guvernele ar trebui ca, împreună cu principalele părți interesate, să determine scopul reformei și să stabilească viziunea generală asupra învățământului superior. Ele ar trebui să analizeze posibilitățile de îmbunătățire a sistemului de învățământ superior și lanțul de cauzalitate între modificările planificate și impactul și rezultatele preconizate. Este importantă desfășurarea unei consultări referitoare la necesitatea și conținutul modificărilor planificate, pentru ca toate părțile să fie conștiente de legătura dintre propunerea de reformă și îmbunătățirea vizată a performanțelor. Ar trebui să se elaboreze cadre juridice pentru facilitarea restructurării sistemului și evaluarea costurilor estimate. În cele din urmă, ar trebui să se ofere stimulente instituțiilor de învățământ superior și să se monitorizeze și să se evalueze rezultatele reformei. Reformele ar trebui să fie însoțite de stimulente pentru instituțiile de învățământ superior și de măsuri adecvate de monitorizare și evaluare.

Este legitim ca autoritățile să urmărească să se asigure că investițiile publice în învățământul superior facilitează contribuția instituțiilor din acest sector la economie și societate.

În timp ce formula finanțării transparente constituie baza alocării fondurilor instituționale, guvernele utilizează din ce în ce mai mult acorduri de performanță pentru a consolida planificarea strategică și orientarea instituțiilor către rezultate. Acordurile de performanță oferă un instrument flexibil, capabil să completeze formulele de finanțare, deoarece include atât obiective calitative, cât și cantitative, cu obiective diferențiate între instituții. Selecția atentă a obiectivelor cantitative și a indicatorilor acestora garantează că mecanismul și legăturile cauzale prin care instituția le poate îndeplini sunt clare, iar colectarea datelor este fezabilă.

Sistemele bazate pe performanță ar trebui să fie relativ simple, dat fiind că impactul

unui indicator specific depinde de procentajul finanțării cu care este corelat. Acordurile de finanțare în funcție de performanță ar trebui, în mod ideal, să fie complementare finanțării existente. Dacă neîndeplinirea obiectivelor are consecințe financiare, cuantumul fondurilor nu ar trebui să pună în pericol stabilitatea financiară a instituțiilor [10, p.6].

Educația, acțiune de modificare a comportamentului uman. În general, notează Osterrieth (1995), adulții sunt conștienți de faptul că a educa înseamnă a face să se schimbe comportamentul copilului. „Explicit ori implicit, părinții așteaptă, într-adevăr, ca eforturile lor educative să aibă, într-o bună zi, drept rezultat o schimbare tangibilă și, dacă e posibil, pozitivă a comportamentului copilului lor și această așteptare este cea care le motivează, conștient ori inconștient, acțiunile. Iată-l pe copil pronunțând un nou cuvânt, pe care, până atunci, nu-l știuse; nu era în stare să assembleze două cubușoare și uite că manevrează un joc de construcție.

Noul comportament îmbracă totuși un dublu aspect. El se concretizează prin acte noi și vizibile („performanțele”), dar și prin noi concepții ale celui ce învață („reprezentările”).

Comportamentul prezintă deci un aspect observabil (cuvântul nou, învățat și pronunțat, jocul de construcție, izbutit acum cu ușurință) și un aspect mental (un nou concept lingvistic, o nouă strategie geometrică reutilizabilă).

Psihologii învățării pun accentul când pe aspectul observabil al comportamentului (behaviorism), Când pe aspectul lui mental (cognitivism). În timp ce, de pildă, Richelle (1993) insistă asupra faptului că „orice proiect de formare se reduce la o acțiune de ajustare a mediului vizând modelarea conduitelor” și că a pretinde altceva înseamnă a înșela și a te înșela, Meirieu (1997a) va spune, la rândul său, că învățarea este o „modificare stabilă a structurilor mentale”.

În continuarea acestei lucrări, vom propune un non concept, „cognitivism operant”, care stă la baza unui nou model sintetic, ce conciliază cognitivismul și comportamen-

tismul. Termenul „comportament” va fi deci utilizat aici întotdeauna în dubla accepție a unei realități, în același timp, observabile și mentale.

Școala instituționalizează această voință de schimbare a comportamentului și tocmai acesta este și scopul pentru care a fost ea inventată. Ea se înrudește, în acest sens și mutatis mutandis, cu așa-numitele industrii de transformare, cel puțin la nivelul legitimării sale oficiale. Copilul nu știe să citească, dar va ști; el nu știe să scrie, nici să calculeze, dar va ști, și aceasta datorită școlii. A educa un copil înseamnă, așadar, a-l face să treacă de la o stare A la o stare A' [13, p. 5].

Aici autorul studiului a analizat forma incipientă de modificare a comportamentului prin educație, dar noi vorbim de segmentul unei poliții superioare, ce aparține unui „suprastat” european (poliție europeană). Aceștia trebuie actualizați doar în funcție de realitățile cu care se combat țările de unde sunt ei de baștină ori unde activează pentru moment.

Tocmai fiindcă munca sa este complexă, educatorul trebuie să accepte s-o analizeze. Dacă lucrurile nu sunt atât de simple pe cât crezuse un Watson că înțelege, dacă plasticitatea copilului funcționează, în mod paradoxal și absolut concomitent, pro și contra educației, dacă handicapurile socioculturale devin o temă obsedantă și fără o soluție globală pe termen scurt, n-ar trebui totuși să sfirșim, din această cauză, prin a ne reîntoarce deziluzionați la nu știu ce fatalism ori paseism pedagogic. Educația este dificilă, dar este absolut posibilă, bineînțeles, fără să se poată produce spontan: ea presupune o acțiune, o intervenție externă, o procedură definită și operantă.

În orice caz, soluția nu pare să rezide, așa cum remarcă Skinner (1968), într-o extindere a „sistemului cvasiuniversal care consistă în a lăsa pe seama elevului grija de a învăța independent și a-l judeca apoi prin intermediul unui examen”. Același autor mai stigmatizează o dată, pe bună dreptate, o anumită renunțare pedagogică, legitimată, cu mai multă ori mai puțină abilitate, de o doctrină-

alibi la modă ori alta: „A lăsa în seama elevului grija de a rezolva problema învățării, scrie el, înseamnă a te sustrage datoriei de a rezolva problema predării”.

Dacă educatorul este, într-adevăr, organizatorul schimbării, atunci el trebuie să cunoască condițiile și legile schimbării, trebuie să se intereseze de psihologia învățării și nu se mai poate mulțumi doar cu bunul-simț pedagogic, cu simpla intuiție personală, cu indispensabila, dar ambigua practică la clasă. „orice instruire, ne reamintește Richelle (1973), se reduce la un control al comportamentului și trebuie să se recurgă la psihologie, pentru a-i înțelege legile”.

La acest nivel se pune o problemă: poate oare fi eficient un educator dacă nu se recunoaște pe sine în mod explicit ca agent al schimbării, dacă nu se acceptă pe sine ca organizator al modificării comportamentale?

Problema nu este atât de inutilă cum ar putea părea și, de fapt, rezistențe subtile îi împiedică pe mulți profesori să obiectiveze cu chibzuială rolul efectiv pe care îl joacă ei: o „manipulare ce vizează dezvoltarea”, sau o „manipulare efectuată de către polițist printr-o somație ce vizează respectarea cadrului legal” a cutezat să scrie Fourez (1974). A te ocupa de copii, de pildă, înseamnă a-ți retrăi, într-un fel, propria copilărie și a plasa uneori, în mod inconștient, cutare fantasmă arhaică ori cutare complex prost resorbit în centrul relației pedagogice. Un educator care și-ar suporta prost statutul de adult ar întâmpina multe dificultăți în a accepta puterea pe care i-o conferă meseria sa. Skinner (1968) notează, cu această ocazie, că „educatorii admit rareori că ei urmăresc să controleze comportamentul uman” și că „o bună parte din această rezistență opusă unei tehnologii a instruirii se leagă de o teamă generală de putere”.

În această perspectivă, educatorul va fi solicitat tot mai mult să-și părăsească rolul de transmitător al cunoștințelor, pentru a se preface într-un inginer al educației, în cel ce organizează contingentele învățării, orientează și controlează modificarea comportamentului [13, p.7].

Între empirismul pedagogic moștenit de la trecut și manipularea științifică a comportamentului, de care unii se tem că va fi în viitor, există tot spațiul necesar pentru stabilirea unei teorii științifice și umaniste a educației, conștientă de limitele sale, dar perfecționându-și fără încetare mijloacele.

Evaluarea și instruirea personalului polițienesc ca premisă importantă în modificarea și formarea comportamentului etic al unei poliții europene. Poliția autohtonă tinde să facă cursurile de perfecționare, schimbul de experiență în statele europene... Întrebarea este de ce? Noi susținem că răspunsul este unul banal, ei vor să devină profesioniști, vor să beneficieze de același tratament preferențial din partea societății civile, vor prestigiul meritat, considerând că instruirea obținută peste hotarele țării ar ajuta în acest sens.

Comportamentul etic, frumos al poliției europene se datorează gradului de cultură civică a societății civile, a subordonării cetățenilor europeni față de rigorile legii și a profesionalismului de care dau dovadă polițiștii în timpul misiunilor de luptă.

Menționabil este faptul că majoritatea codurilor de etică și deontologie polițienească sunt practic o dublare a codului de etică și deontologie polițienească europeană, fapt ce constată o tendință de armonizare a legislațiilor unor state către standardele europene. Legislația Republicii Molodva dispune de unele reminescente sovietice, iar a României pe unele aspecte polițienești este influențată de legislația franceză (de ex: banala coincidență dintre denumirile organelor responsabile de menținerea și asigurarea ordinii publice, intitulate „jandarmerie” etc.).

Un aspect deosebit de important este cel referitor la faptul că, în viața unui militar există unele restricții care nu seamănă cu cele aplicabile altor categorii de personal al MAI. Unele dintre acestea sunt prevăzute în legi și regulamente militare, iar unele dintre acestea se regăsesc în tradițiile acestei arme.

Conduita civilizată în societate și în familie constituie o problemă complexă, strâns legată de cerințele bunei-cuviințe. În relațiile

dintre ei militarii sunt obligați să respecte întotdeauna regulile de politețe. Acest lucru înseamnă că în multitudinea situațiilor cu care se confruntă în unitate și în afara ei aceștia trebuie să aibă un comportament civilizată. Politețea este o cerință a comportării corecte, un mod firesc de manifestare și conduită. Ea presupune o atitudine binevoitoare și o comportare atentă față de ceilalți oameni dar și respect, modestie, amabilitate, bunăvoință, delicatețe, punctualitate și tact în relațiile cu oamenii.

Aspectul fizic al omului constituie o caracteristică individuală, care uneori este foarte greu de modificat. Atunci când sunt identificate deprinderi necorespunzătoare trebuie depuse eforturi prin exerciții repetate, în vederea obținerii unei ținute corecte, chiar plăcute. Atunci când ne referim la ținută, ne referim atât la ținuta fizică, cât și la ținuta vestimentară. Portul uniformei cu mândrie ar trebui să fie o caracteristică a oricărui dintre noi.

Dragostea de adevăr și atitudinea intransigentă față de minciună constituie alte trăsături de caracter care arată respectul jandarmului față de oameni, perseverența sa în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu [4, p. 212].

Stăruința fiecărui jandarm de a-și forma numeroase calități, coroborată cu activitatea responsabilă pentru îndeplinirea îndatoririlor și obligațiilor avute în serviciu, în societate și familie sporesc șansele de a fi respectat de colegi, urmându-i-se cu încredere sfaturile și îndemnul. Toate acestea fac să crească autoritatea reală a fiecărui jandarm atât în unitate, cât și în familie.

Evaluarea corectă, multilaterală în timpul recrutării personalului polițienesc/ militar ar permite un randament mai mare al succeselor celor implicați în diferite aplicații practice. Aici, am menționat despre o evaluare inițială, premergătoare acțiunilor ilegale în care aceștia au fost nevoiți să contacteze cu lumea interlopă. Dar, la fel trebuie efectuată, evaluarea postfactum, pentru a putea aprecia corect atitudinea ulterioară a personalului polițienesc, în special pentru:

➤ evaluare a comportamentului perso-

nalului polițienesc în vederea determinării nivelului de cultură civică ce îl dețin;

➤ evaluare a personalului polițienesc în funcție de competențele lor comunicative (abilitățile oratorice necesare organelor polițienești în contact cu membrii societății civile).

➤ evaluare a comportamentului personalului polițienesc în urma altercațiilor cu persoanele traumatate, sau conflictuale (responsabili de dezordinile în masă, acte huliganice etc.);

➤ evaluarea și analiza posibilității implicării ulterioare a personalului polițienesc implicat în intervenții;

➤ evaluare a comportamentului etic al polițiștilor și gradului de toleranță a acestora la actele corupționale și conexe lor;

Evaluarea sistematică a funcționarilor de poliție ai Republicii Moldova sau din cadrul poliției unui stat european ar putea fi cheia aplicării eliminării erorilor în timpul mânăuirii armei de foc, dar și a altor mijloace speciale, inclusiv evaluarea acestora pe băncile instituțiilor de învățământ superior sau a altor instituții abilitate cu dreptul de a oferi cursuri speciale de mânăuire a mijloacelor speciale și a armelor de foc.

În plan pedagogic, evaluarea vizează eficiența procesului instructiv-educativ analizat prin prisma raporturilor dintre obiectivele generale, proiectate de catedra de specialitate și rezultatele obținute de studenți în activitatea de învățare. Pe baza acestei analize, se pot face aprecieri obiective, asupra funcționării intime a întregului proces instructiv-educativ, dar mai ales asupra eficienței acestuia. La rândul lor, informațiile obținute pe baza evaluării au un rol autoreglator, contribuind, pe mai departe, la creșterea eficienței instruirii (pe baza intrării în acțiune a conexiunii inverse) [2, p. 202]. Evaluarea este o muncă destul de complexă. În acest proces „se colectează sistematic informații despre starea, funcționarea și/sau potențialul unui sistem (instituții, programe, procese, rezultate, resurse, relații), sunt prelucrate, interpretate contextual aceste informații în vederea adoptării unor decizii caracterul

cărora a fost specificat în momentul stabilirii scopului acțiunilor evaluative” [5, p. 40].

Ioan Jinga definește evaluarea ca un proces complex de comparare a rezultatelor activității instructiv-educative cu obiectivele planificate (evaluarea calității), cu resursele utilizate (evaluarea eficienței) sau cu rezultatele anterioare (evaluarea progresului) [11, p. 139].

Procesul evaluării cuprinde două etape: măsurarea și aprecierea. Aprecierea nu poate și nu trebuie să o ia înaintea măsurării. Una fără cealaltă este o imposibilitate a evaluării.

Măsurarea este o operație de determinare a cantității, care constă în realizarea unei corespondențe între elementele a două mulțimi, dintre care una este o mulțime de cifre, litere, expresii, iar cealaltă o mulțime de atribute, abilități, atitudini sau alte tipuri de caracteristici sau calități măsurabile. Procedurile de realizare a corespondenței sunt extrem de precis definite, fiind, de regulă, concretizate printr-un „instrument de măsură” (de exemplu studentul X a doborât 5 ținte). Măsurarea oferă instructorului rezultatul brut care se cere apreciat în raport de criterii.

Aprecierea implică alocarea de valori numerice sau calificative asupra rezultatului măsurării performanțelor individuale sau colective realizate și respectiv, acordarea unei anumite semnificații acestora în raport cu anumite criterii stabilite în „Regulamente speciale” sau în baza unei anumite scări de valori.

Aprecierea exprimată în calificative se adresează individual și subunității. Specificul procesului instructiv-educativ din cadrul disciplinei obligă la a lua în considerare, în evaluare, subunitatea. Calificativul general al unei subunități se acordă pe baza rezultatelor obținute individual de studenți.

În învățământul militar funcțiile evaluării sunt stabilite în conformitate cu anumite criterii psihopedagogice, sociologice și docimologice, vizând efectele evaluării în plan individual și colectiv [12, p. 322]. Acestea sunt:

1) funcția de control, de constatare și apreciere a activității și a rezultatelor obținute în procesul instructiv-educativ, prin care se

stabilește unde se situează aceste rezultate în raport cu obiectivele generale proiectate;

2) funcția de reglare a sistemului, de ameliorare a activității și de optimizare a rezultatelor;

3) funcția de ierarhizare vizează clasificarea studenților;

4) funcția de predicție prin care se încearcă prefigurarea desfășurării activității în cadrul orelor de instrucție a tragerii și de anticipare a rezultatelor ca urmare a măsurilor;

La momentul actual îndeplinirea cerințelor pentru respectarea legii și ordinii publice ce stau în fața MAI necesită o perfecționare permanentă a organelor de drept în lupta cu criminalitatea.

Pregătirea fizică în sistemul MAI constituie factorul cel mai principal în rezolvarea cu succes a sarcinilor de serviciu, ca o parte componentă a pregătirii profesionale a colaboratorilor. Îndeplinirea sarcinilor de serviciu necesită nu numai o cunoaștere specială, dar și un nivel înalt de pregătire fizică și de luptă.

Lețiile practice complexe au drept scop dezvoltarea calităților fizice și psihologice a studenților și poartă un caracter profesional aplicativ. Aceste lecții într-o măsură dezvoltă o înaltă capacitate de muncă, ajută la învingerea încărcăturii emoțional nervoase. Călesc țăria de caracter la studenți, ridică nivelul lor profesional și de luptă, educă încrederea în forțele proprii, ajută de a scoate decizia posibilităților personale în diferite condiții extremale [3, p. 2].

În vederea maximizării eficienței organelor polițienești naționale sau chiar a poliției europene (de ex: situațiile de criză, dezordinile în masă în Franța) sunt necesare ore suplimentare de instruire și un grad sporit de planificare, organizare pe domenii de activitate, de ex: în domeniul combaterii și prevenirii fenomenului violenței în familie, în domeniul asigurării ordinii publice, securității regionale, în domeniul combaterii infracțiunilor stradală, combaterii terorismului etc.

Chestiunea terorismului nu a făcut decât să complice mediul de securitate actual și să faciliteze o anumită remilitarizare

a securității, chiar dacă nu neapărat în stil tradițional. Este de remarcat totuși că nu toate statele reacționează la fel și există o separație între cele care reacționează prin întărirea capacităților militare sau exercitarea lor – de exemplu, SUA – și țările europene care încearcă să analizeze mai degrabă cauzele decât efectele terorismului. În acest sens, este interesant să analizăm noile strategii de securitate ale SUA și UE. Elaborate și făcute publice în 2002, aceste documente identifică aceleași pericole și vulnerabilități, dar propun soluții diferite. De exemplu, în cazul terorismului, Statele Unite adoptă o atitudine mult mai intruzivă, mai ales în alte state, în comparație cu Uniunea Europeană, care are o abordare pe termen lung și mai „aproape de casă”.

Procesul de globalizare, luptele și războaiele hibride de influență geopolitică între marile puteri, riscurile de natură militară, precum și o serie de amenințări cu caracter asimetric, influențează în mod direct stabilitatea și securitatea statelor.

Discrepanțele dezvoltării social-economice și competiția interstatală sporesc riscul apariției conflictelor și tensiunilor de diferite naturi. Pericolul declanșării sau izbucnirii conflictelor regionale și locale persistă [6, p. 27].

Conchidem că neconcordanțele legislative privind anumite minorități etnice, inegalitatea între clasele sociale, din cauza anumitor criterii au fost mereu factorii primordialii la apariția focarelor separatiste, ca ulterior să apară unele conflicte directe sau indirecte între „caste sociale”.

În ceea ce privește problematica securității regionale, literatura dedicată subsistemelor este influențată mai degrabă de sociologia istorică, iar privind sistemele subordonate, mai degrabă de teoria sistemelor. Cu alte cuvinte, pentru cei care studiază securitatea regională din punctul de vedere al subsistemelor, acestea sunt doar instrumente analitice, tipuri ideale în sens weberian, iar pentru cei care discută despre sisteme subordonate, acestea există și în realitate, nu doar la nivel conceptual, fiind elemente fundamentale ale

ordinii mondiale [9, p. 94].

Instruirea polițienească ca premisă fundamentală a educației și formării personalului **polițienesc al Republicii Moldova**.

Unii autori autohtoni drept început al cercetărilor lor utilizează dezideratul: „O condiție importantă eficacității și calității înalte în executarea misiunilor de luptă și serviciu de către efectivul trupelor de carabinieri, sporirea capacității de luptă și serviciu a lor este pregătirea profesională a efectivului [15, p. 3].” Domnul V. Strungaru s-a referit la un compartiment îngust al MAI, dar este unanim acceptată opinia asupra tuturor subdiviziunilor statale.

Sporirea capacității de luptă a subdiviziunilor MAI și în general a tuturor subdiviziunilor de forță se realizează în timp și cu o doză mare de sacrificiu a interesului general în folosul interesului comunității.

Concepția și practica Ministerului Afacerilor Interne în domeniul învățământului urmăresc asigurarea unei temeinice pregătiri multilaterale, prin formarea orizontului larg de cunoștințe teoretice și îndemânări aplicative, concomitent cu o specializare într-un anumit domeniu, specific profesiei și specialității în care își vor desfășura activitatea actualele și viitoarele cadre. În acest scop, pregătirea personalului în instituțiile speciale de învățământ ale MAI este fundamentală pe un raport optim care vizează o pregătire generală ce asigură capacitatea de a putea trece cu ușurință de la o specialitate la alta și o pregătire de specialitate prin care absolvenții devin foarte buni specialiști sau experți într-un anumit domeniu de activitate.

În perfecționarea pregătirii personalului care se va desfășura în subdiviziunile teritoriale, reieșind din internaționalizare a activității polițienești un accent deosebit se cere a pune pe însușirea la prima etapă unei limbi străine de circulație internațională, iar în etapa următoare, a două limbi moderne, ridicarea nivelului de pregătire fizică, cunoașterea noii legislații și adâncirea specializării. Ca formă de pregătire, autoinstruirea sau studiul individual va căpăta rolul de bază, crescând prin aceas-

ta răspunderea personală. Autoperfecționarea pregătirii cadrelor se va realiza și prin cursuri în țară sau în străinătate, stagii de practică sau de documentație și prin învățământul postuniversitar cu prioritate prin masterat și doctorat [5, p. 40].

Acest studiu reiterează opiniile legiuitorului, care s-a orientat spre instruirea continuă a cadrelor polițienești și anume prin reorganizarea conceptuală a pregătirii profesionale în cadrul OAI [16, p. 3]. Astfel, instruirea profesională generală și cea specială urmează să fie reconceptualizate prin prisma instruirii în domeniul respectării și garantării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor. Aceste deziderate sunt impuse de practica judiciară a CEDO față de Republica Moldova în ultimii ani [7, p. 7]. Implicațiile juridice internaționale își lasă amprenta nemijlocit asupra reglementărilor naționale.

Concluzii privind studiul supus cercetării. O instituție de învățământ este modernă și pregătește „oameni mari” cu sau fără epoleți, numai în măsura în care prin conținutul, formele de organizare, metodele mijloacele didactice, tehnologice și tehnico-materiale folosite dă un răspuns adecvat comenzii sociale, în măsura în care practica un învățământ cu prioritate informativ, bazat pe un conținut științific, care să corespundă noilor transformări survenite în societate.

O necesitate acută și o sarcină prioritară în formarea și perfecționarea cadrelor a devenit introducerea în planurile de învățământ ale tuturor instituțiilor școlare (nu numai ale MAI) a disciplinei „informatica”, „cibernetică”, fără o pregătire în acest domeniu, cadrele MAI și ale altor instituții de forță vor rămâne în urma societății și nu vor fi capabile să realizeze o conclucrare pe plan internațional.

Metodologia actuală eficientă în timpul instruirii personalului polițienesc trebuie să facă față însușirii atât a unor comportamente standartizate care contribuie la executarea mai eficientă a unei acțiuni, a unor intervenții polițienești, cât și a unor comportamente care imprimă un caracter de creație lăsând loc liber activității proprii și spontanietății. Tocmai

de aceea în instituțiile de învățământ trebuie promovate cu perseverență aplicarea metodelor active care asigură un înalt grad de participare a studenților la propria lor instruire teoretică și practică. Dar, în aplicarea metodelor moderne și în optimizarea celor tradiționale trebuie avut în vedere ca aceasta să nu ducă la plafonare.

Managerii învățământului și cadrele didactice responsabile de formarea viitorului contingent de polițiști trebuie să fie în permanență preocupați de afirmarea inovației în cadrul procesului instructiv-didactic. La fel, trebuie promovat cu fervență la nivel de program de studiu, cel puțin în cadrul instituțiilor statale echilibrul dintre valorile patriotice și inovațiile importante europene.

Comportamentul etic al personalului polițienesc este direct proporțional cu mărimea succesului și a randamentului reușitei polițienești. Acest tip de comportament ar putea crește evident și prestigiul acestor organe în ochii societății civile, care pentru moment este destul de șifonat.

Acest lucru s-ar putea realiza prin intermediul comunicării și al profesionalismului lor ca urmare a unei instruirii specializate la un nivel înalt, și simplificării activității polițienești cu ajutorul unor proceduri operaționale standard (adaptate subdiviziunilor specializate în care vor fi puse în aplicare).

Adaptându-ne la tematica noastră, vorbim despre educarea comportamentală, etică prin instruirea continuă a buchiei legii și a standardelor europene. Poliția europeană presupune un idealism al societății, o valoare demnă de urmat, iar statele în curs de tranziție către marea familie europeană vor trebui să-și armonizeze legislația în funcție de interesul comun al spațiului european.

Fostele ideologii sovietice trebuie reeduate conform noilor realități. Educația se referă practic la însușirea legislației și la transpunerea ei în viață. Polițiștii sunt educați de către formatori, iar pentru societatea civilă și ei au calitatea de educatori/ formatori, doar că unicul obiect de predare al lor este „nomenclatorul juridic european democratic...”

La fel, concluzionăm că istoria forțelor de ordine participante la aplicarea legii în statele lumii ne-a arătat că anumite „etici de grup” dubioase pot conduce la discreditarea, forțelor de ordine și chiar a unor instituții desemnate cu aplicarea legii.

Faptele de corupție, legăturile cu crima organizată, activități de recuperare și sechestrare de persoane etc. sunt fapte care nu au ocolit și forțele de ordine din România, Republica Moldova și alte state în curs de dezvoltare.

Referințe bibliografice

1. Daniela Secreieru, „Integrarea sistemului educațional din Republica Moldova în spațiul european”, Studiu elaborat în cadrul Programului „Politici Educaționale”, Institutul de Politici Publice, Chișinău, 2007;
2. David Eugen, „Întrebări și răspunsuri pe teme pedagogice”, Sibiu, Editura: „Mira Desing”, 2001;
3. Eduard Pui, „Pregătirea fizică a studenților din instituțiile de învățământ cu regim special: Elab. Metodică”, Acad. „Ștefan cel Mare”,- Ch.Acad. „Ștefan cel Mare”, Chișinău, (Tipogr. Acad. „Ștefan cel Mare”) 2006;
4. Gheorghe Popescu, Marius Cezar Pânteș [et.al], „Studii de securitate publică”, Ministerul Administrației și Internelor, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, Vol – I, nr.4, Craiova, Editura „Sitech”, 2012;
5. Gheorghe Gandrabur, „Ghid metodologic pentru cadrele didactice în învățământul militar”, Gheorghe Gandrabur, sub red. Mihail Bîrgău., Acad. „Ștefan cel Mare”, al MAI al Rep. Moldova. Ch.: Acad. „Ștefan cel Mare” al MAI al Rep. Moldova, 2004;
6. Gheorghe Graur, Vasile Zavatin, „Regiunile secesioniste ca premise de apariție a terorismului contemporan”. În: Revista națională de drept, / (Publicație periodică științifico-practică), Chișinău, 2017, nr.7;
7. Ghenadie Chirița, Ștefan Belecciu, Radion Rotaru [et.al]; „Cadrul legal de aplicare și specificarea mijloacelor speciale: (Material

- didactic*)". - Ch.: S.n., 2011, (Tipogr., SRL);
8. Ghenadie Chirița, Eduard Pui, Vitalie Strungaru, [et.al]; „*Proceduri și intervenții tactice polițienești*”, Acad. „Ștefan cel Mare”, - Chișinău: S.n., 2013 (Tipogr. „Bons Offices”);
  9. Ghica Luciana Alexandra, „*Politica de securitate națională: concepte, instituții, procese*”/ Zulean Marian (coord.) Luciana Alexandra Ghica, Marian Zulean (coord.). - Iași: Polirom, 2007;
  10. Ghid cu privire la educație și formare profesională 2020. „*Puncte importante evidențiate de grupurile de lucru 2014-2015*”, februarie 2016;
  11. Jinga Ioan, „*Conducerea învățământului. Manual de management instituțional*”, București, Editura „Didactică și Pedagogică”, 1993;
  12. Jinga Ioan, Istrate Elena, „*Manual de pedagogie*”, București, Editura „ALL EDUCA-TIONAL”, 2001;
  13. Michel Minter, „*Didactica funcțională: obiective, strategii, evaluare*”, / Michel Minter; Trad.din franceză: Dorin Onofrei. - Ch.: Cartier, 2003, (Combinatul Poligrafic);
  14. Radion Rotaru, Iurie Ionel, [et al.]; „*Tehnici de utilizare a mijloacelor speciale și a armei de foc*”, Acad. „Ștefan cel Mare”, a MAI -Chișinău: „Labirint”, 2017;
  15. Vitalie Strungaru, Constantin Stîngaci, [et al.]; „*Tactica militară în definiții: trupele de carabinieri: (material didactic)*”, - Ch.: S.n., 2008 (Tipogr. „Comerț-cupon SRL”);
  16. Vitalie Strungaru, Tudor Fomin, [et al.]; „*Instruirea polițienească*”, -Ch.: S.n., 2008, (Tipogr., „POLIART”, SRL);
  17. <https://andreivocila.wordpress.com/2010/11/02/tehnica-tragerii-cu-pistolul-%E2%80%93-manual-de-tragere-pentru-studentii-academiei-de-politie/>, accesat la data de 01.02.2021.

Despre autor:

Ion ROTARU,

asistent universitar, Catedra „Drept penal și criminologie”, Academia „Ștefan cel Mare”

a MAI, master în drept

e-mail: rotaru_ion_93@mail.ru

tel.: 078618635